Sen 10 myngge. Буха өрөнхидэй пролетаарнар, негедегдэ!

Buriaad-Mongol UNEN

BK(b)P-iin Buriaad-Mongol Obkoomoi ba BMASSR-ei Verxoovno Soveedei Prezidiymei oorgan.

№ 66 (2706)
1939 onoi
MAART
22
SREDAA

16-daxi zilee garna
ULAAN-YDE goorod
BMASSR

Mynөөderei noomerto:

BK(b) P-iin XVIII sjeezd deere nyxer Malenkoovoi doklaad.

Xiliin saanahaa telegraammanuud.

Kombinaadaixidai amzalta.

Byxesojuuzna Kommuniis (bolьşeviigyydei) Paartiiin XVIII sjeezd

K(b)P-iin XVIII sjeezdiin Mandaatna Komiissiin doklaad

doklaadçig nyxer Malenkoov

edyydi Mandaatna komiis-
lbol komiissiin xydelme-
ezylьtaaduudiiji sjeezdede
sexiiji namda daalgaa.
ş medeeze, sjeezdede jire-
legaaduudai hungaltanuud
oblastnoi partiiina kon-
cenyyd deere, oblastnoi
gyi xizaarnuud ba so-
respyyblikenyydte xizaa-
rtiiina konfereencenyyd
lonaalьna kommuniis paar-
al sjeezdenyyd deere bol-
aina.
daatna komiissa bolbol
Paartiiin XVIII sjeezdede
gdahan delegaad byriiin
igiiji şalgaa. Ene şalgal-
zylьtaadta, komiissa bol-
xii partiiina organizaaca-
hungaltanuud xadaa zyb
hen baina geze olobo.
na sjeezdede hungaxadaa,
alьna Komiteedeer bata-
han, delegaaduudai noor-
artiiin miangan çleen byri-
şiidxexe goolostoi nege
ad, paartiiin çleenei xojor
n kandidaaduud byrihөө
e goolostoi nege delegaad
gdaxa gehen noormo xaa
gyi saxigdaa. BK(b) P-iin
sjeezdede oşoxo delegaa-
hungaltanuud byxii par
organizaacanuudta niuusa
vaaniaar jabuulagdaa.
ede hungagdahan byxii
aduud bolbol partiiina
eencenyyd ba sjeezde-
deerexi golosovaanida dii-
olonxiiin goolosuudiiji
baina.
daatna komiissa bolbol
partiiina konfereencenyyd
paartiiin XVIII sjeezdede
delegaaduudiiji hungalga
paartiiin generaalьna lii-
yxii partiiina organizaaca-
, byxii kommunistnuu-
aargyi preedanne baiha-
deg doro yngergegde-
ina geze temdeglexiiji
da toolono. **(Şuujama, aplodismeentnyyd).**
galtanuud bolbol partiiina
yydei tusgaar jedenstvoo-
eninske—Staalinska Cent-
Komiteediiji toiron,
in ba araduudai voozdь
Staaliniiji toiron niagta
xai baihaniiji xaruulaa.
me udaan aplodismeen-
, sjeezd bolbol nyxer
ai aaqresaar nerjeme
a xene).
iiin XVIII sjeezdede
e goolosoi erxetei 1574
aduud hungagdaa. My-
jeezd deere şiidxexe goo-
1569 delegaaduud xabaa-
a baina. Mandaatna Ko-
in olohonoi johoor, 5 de-
luud xadaa xyndetei şalta-
r sjeezdede jireegyi.
lexe goolostoi 466 dele-
ud paartiiin sjeezd deere
dalsaza baina.
rtiiin sjeezdede jirehen by-
onuud delegaacanuud ge-
eeriingөө sostaavta şiid-
goolostoi 208 delegaa-
ai, moskoovsko delegaaca
, ene sostaav xadaa sjeez-
jirehen şiidxexe goolostoi
delegaaduudai 13,3 pro-
bolno; Leeningraadska
aaca—143 delegaad gy, ali,
proceent; Azerbaidzaanska
delegaaduudtai, Staalinska
Roostovsko—38, Kiijevske
Gryziiinske—37, Ivaanovs-
7, Xaarьkovska—36, Goorь
ko—36, Krasnodaarska—
neprepetroovsko—27, Vo-
nske—26, Staalingraadska
Jaroslaavska—26, Kaliii-
a—25, Kyibeşevske—25,
loovsko—25, Voroşiilov-
ka—25, Orloovsko—23,
ibiirske—22, Primoorsko
Xabaarovska—21, Çeliaa-
a—20, Saraatovska—22 de-
uudtai.
rtiiin byxii oblastnoi
organizaacanuudhaa jirehen
exe goolostoi delegaaduu-
yged in too 272 xyn, Ka-
tsanai byxii oblastnoi partor-
ganizaacanuudhaa—38, Beloryy-
ssiiin byxii oblastnoi partorga-
nizaacanuudha—37, Yzbekistaa-
nai byxii oblastnoi partorganiz-
aacanuudhaa—32 xyn bolno.

Zarim partiiina organizaaca-
nuud bolbol xerbee kandidaa-
duudiiji sag soonь paartiiin
çleende oruulxa asuudalda ede
organizaacanuudai xytelberilexii partiiina oorganuudai jixe anxaralaa xanduulhan baigaa haa, şiidxexe goolostoi yşөө olon toonoi delegaaduudiiji elьgeeze bolxo baigaa geze temdeglexe xeregtei baina. **(Zaal soo niitiin xydelөөn bolno).**

Zişeelexede, Xaarьkovska partiiina organizaacada yngerşehen kandidaadska staaztai, paartiiin çleenei 6 mianga garan kandidaaduud toologdozo baina. Myn Voroonezsko partiiina organizaaciiji xarad yzeje, — tende xadaa goritolşogoor yngerşehen kandidaadska staazatai, paartiiin 8,5 miangan kandidaaduud bii baina. Iimenyyd xeden olon partiiina organizaacanuudiiji toolozo bolxo baina.

Kandidaaduudhaa paartiiin çleende oruulxa talaar xangaltagyi xydelmeriiin rezylьtaadta paartiiin kandidaad baihan xeden arbad miangan aktiivna, tyryy xynyyd bolbol paartiiin çleen bolzo, paartiiin sjeezdede hungalgada xabaadalsaxa argabaidalhaa xahagdahan baina. Nyxedyyd, kandidaaduudhaa sag soonь paartiiin çleende oruulxa zorilgodo byri serьjoozno anxaralaa xanduulxa şuxala baina.

Ene sjeezdede jirehen, paartiiin çleengyyd ba kandidaaduudai toogoi sostaav tuxai xedexen ygenyydiiji xelexem.

XVIII sjeezdede, todorxoilobol 1939 onoi maartiin 1-de paarti bolbol 1.588.852 çleengyydtei ba 888.814 kandidaaduudtai baina.

Ene medeenyyd xadaa paartiiin çleen ba kandidaad byriiin narin personaalьna yçood deere yndehelehen baina geze temdeglexe şuxala geze toolonob. Ene yçoodiiji Centraalьna Komiteed bolbol XVII sjeezdiin hyyleer 1936 ondo bii bolgogdohon baina. Ene yçoodoi medeenyyd bolbol BK(b) Paartiiin CK-ei urda paartiiin raioonno, gorodskoi, oblastnoi komiteedyydei otçoodnostioor hara byri şalgagdadag.

Sjeezd deere byxii ooblastinuud, xizaarnuud, sojuuzna ba avtonoomno respyyblikenyydei partiiina organizaazanuud xabaadalsana. Paartiiin XVIII sjeezdede oşoxo delegaaduudiiji hungalgada paartiiin XVII ba XVIII sjeezdnyydei xoorondo şineer baiguulagdahan, oblastnoi, gorodskoi ba zavodskoi partiiina organizaacanuudai byxii kommuniistnuud bygede xabaadaa.

Paartiiin ene XVIII sjeezdede xabaadalsahan, partiiina organizaacanuudai seeti yrgedөө.

Paartiiin XVII ba XVIII sjeezdnyydei xoorondo administratiivna-territoriaalьna organizaacanuudiiji tahalan şineer organizovaalhanai rezylьtaadta 46 şine oblastnoi partiiina organizaacanuud nemegdee. Ene sagai torşo soo 80 gorodskoi partiiina organizaacanuud ba 1256 raioonno partiiina organizaacanuud baiguulagdanxai. XVII sjeezdhee xoişo exin partiiina organizaacanuudai too 2255 organizaacanuudaar nemegdee.

Moskoovsko metropoliteen şingi, iime jixenyyd predprijaatinuud deere partiiina organizaacanuud baiguulagdaba, ende 1700 garan kommuniistnuud bii, Uraal-maşzavoodoi partiiina organizaaca 1343 kommuniistnuudtai, Şaarikopotşiipnikovoi partiiina organizaaca 1262 kommuniistnuudtai.

Paartiiin XVII ba XVIII sjeezdnyydei xoorondo şine zavooduud, şine sovxoozuud, maşiinna-traaktorna staancanuud deere olontoonoi partiiina organizaacanuud baiguulagdanxai.

Nyxedyyd, şiidxexii goolosoi erxetei delegaaduudai sostaavai xarakteriistika deere byri todorxoigoor togtohuub.

Sjeezdiin delegaaduudai sostaavta partiiina xydelmeriiegşed, promiişlennostь, traansport, xydөө azaxii, koperaaca, xudaldaanai xydelmeriiegşed, kylь tyyriin xydelmeriiegşed, sociaiis azaxiin byxii ootrasiinuudai xydelmeriiegşed bii baina.

Sjeezd deere partiiina oorganuudai 659 xydelmeriiegşed, komsomoolьsko oorganuudai 27 xydelmeriiegşed, Ulaan-Aarmi, Uhan-Seregei Flood ba NKVD-gei 283 xydelmeriiegşed, promiişlennostiin 230 xydelmeriiegşed, soveedske-administratiivna oorganuudai ba profsojuuzuudai 162 xydelmeriiegşed, tymer zamai, uhan ba agaarai traansporttin 110 xydelmeriiegşed, xydөө azaxiin 63 xydelmeriiegşed ba kylьtyyre, nauuka ba iskyysstviin 35 xydelmeriiegşed xabaadalsana.

Şiidxexii goolosoi erxetei 1569 delegaaduudhaa 76 delegaaduud xadaa centraalьna organizaacanuudta xydelmeriiene, 501—oblastnoi, xizaarai ba respyblikaanska organizaacanuudta, 156—gorodskoi organizaacanuudta, 279—raioonno organizaacanuudta, 256—promiişlennostь ba traansportiin predprijaatinuud deere, 58—koixoozuud, sovxoozuud ba maşiinnatraaktorna organizaacanuudta, 57—huraisalai zavedeeninyydte xydelmeriiene.

Delegaaduudai jixenxi xubinь xadaa deede ba dunda erdemtei baina gehen faakt deere togtoxonь, nyxedyyd, şuxala baina.

Erdemei talaar delegaaduudai sostaav tuxai dooro zaagdahan faaktanuud eneen tuxai xeiene:

	Delegaaduudai too	
	absoliuutna toonь	proceentөө
Deede erdemtei nyyd	418	26,5
Tereen soohoo:		
Texniiçeske	203	12,3
Dyyreegyi deede erdemteiнь	78	5,0
Dunda erdemtei nyydeнь	352	22,5
Dyyreegyi dunda ba exin	721	46,0

Ede toonuudhaa xaraxada delegaaduudai sostaaval 54 proceentөө deede ba dunda erdemteinyyd baina.

Sjeezdede xabaadalsaza baigaa delegaaduudai 418 xyniinь gy, ali şiidxexii goolosoi erxete delegaaduudai 26,5 proceentөө deede erdemtei. XVII sjeezdiin delegaaduudai miil 10 proceentөө deede erdemtei baigaa. Ilangajaa dooro zaagdahan delegaacanuudai dunda deede erdemtei delegaaduud olon: Moskoovsko—61 xyn, Leeningraadska—59, Roostovsko — 14, Xaarьkovska — 73, Dneepropetroovsko — 72, Kiijevske—8, Gryziinske—9.

Deede ba dunda erdemtei delegaaduudai olon baihan jabadal xadaa manai paartiiin çleengyydei kylьtyyrne yyroveniiin jixe urgaltiiji xaruulna. Ynexөөrөөşji, hyylei xojor staalinska tabanziinyydei torşo soo deede erdemtei kommuniistnuudai too 9 mianganhaa 127 mianga xyrter, dunda erdemtei kommuniistnuudai too 110 mianganhaa 335 miangan xyn xyrter urgaa.

Paartiiin XVII ba XVIII sjeezdenyydei xoorondoxi sagai torşo soo xytelberilxii xydelmeride debzyylegdehen nyxedyyd delegaaduudai dunda olon baina. XVII sjeezdehee xoişo doodo şatiin xydelmerihөө xytelberilxii partiiina, azaxiin, soveed xydelmerinyydte debzyylegdehen nyxedyyd xadaa paartiiin XVIII sjeezdiin delegaaduudai dunda 618 xyn bolno.

Paartiiin XVII ba XVIII sjeezdnyydei xoorondoxi sagai torşo soo doodo zergiin xydelmeriнөө byri deeşөө debzyylegdehen xynyydei too sjeezdiin delegaaduudai dunda olon baina gehen medeenyyd bolbol şine kaadrnuudiiji debzyylgiin niite proceessiiji xaruulna.

Otçoodno yje soogoo paarti bolbol 500 mianga garan şine nyxedyydiiji debzyylhen baina geze nyxer Staalinai doklaadhaa duulaad bainabdi. Iime debzyylge bolbol şineer organizovaalagdahan ooblastinuud, raioonuud, narkomaaduud, predprijaatinuud,maşiinna-traaktorna staancanuud, sovxoozuudta ba partiiina, soveed ba azaxiin oorganuuddaxi xydelmerinyydiiji bexizyylxiin tulada, xytelberilexii kaadrnuudta eriltiin jixeer urgahan deerehee daşaramdan jabuulagdahan baina.

Tereentei xamta, sjeezdiin delegaaduudai sostaav tuxai medeenyyd bolbol şine kaadrnuudiiji şuud debzyylxiin xazuugaar, paarti bolbol paartiiin generaalьna liniiin tyleө, socialiizm baiguulxa xeregei tyleө temesel ba xytelberiiin jixe oopediiji olohon xuuşan kaadrnuudiiji xytelberilexii xydelmeride zybөөr xereglene geze xaruulana. Ene xadaa sjeezdiin delegaaduudai sostaavta orohon paartiiin yninei delegaaduudai ydeelьne vees xadaa paartiiin byxii sostaavai ydeelьne vees soo byri jixe baina gehen uşarhaa xaragdana.

Partiiina staaz	paartiiin sjeezdiin delegaaduud % %	Paartiiin byxii çleengyyd % %
1917 on xyrter	2,4	0,3
1917 on	2,6	1,0
1918 on	3,1	1,6
1919 on	6,7	2,7
1920 on	4,6	2,7

Eneenhee xaraxada, sjeezdiin delegaaduudai sostaav soo podpoolиiin ba grazdaanska dainai bojevoi hurguuliiji yngergehen, paartiiin xuuşan kaadrnuudai ydeelьne vees xadaa BK(b)P-iin byxii çleengyydei dunda iime partiiina staazatai paartiiin çleengyydei ydeelьne veeshee jixe baina. Xerbee 1920 on xyrterxi staazatai paartiiin çleengyyd xadaa paartiiin byxii çleengyydei dunda 8, 3 proceent bolxo baixadanь, tedener sjeezdiin delegaaduudai sostaavta 19, 4 proceent bolxo baina.

1929 onhoo xoişo staaztai paartiiin çleengyyd tuxai ziişeelhen medeenyyd xadaa ene talaar jixe pokazaatelьna baina. 1929 onoi ba tereenhee xoişonxi onuudai staaztai BK(b)P-iin çleengvyd paartiiin sostaavta 70 proceent baixadanь, iime partiiina staaztai xynyyd sjeezdiin delegaaduudai sostaavta 43 proceent bolxo baina.

Sjeezdiin delegaaduudai sostaav nahanai talaar iime medeegeer xaragdana: şiidxexii goolosoi erxetei delegaaduudai sostaavai xaxad xubinь (49,5 proceent)—35 haa deeşe bişe nahatainuud. Udaanь 36-haa 40 nahan xyrterxi nahanai delegaaduud 32 proceent bolno. 40-hөө 50 nahan xyrter—245 delegaaduud gy,ali 15,5 proceent, 50 nahanhaa deeşe 48 delegaaduud gy, 3 proceent.

Nyxedyyd, sjeezdiin delegaaduudai sostaav bolbol zaluu kaadrnuudiiji debzyylhenei ba xuuşan kaadrnuudai oopediiji zybөөr xereglehenei rezylьtaaduudiiji xaruulna. Eneşji eli, jyyb gexede, paartiiin XVII ba XVIII sjeezdnyydei xoroondoxi sagai torşo soo Centraalьna Komiteed bolbol manai byxii xydelmeride xuuşan ba zaluu kaadrnuudiiji zoxilduulxa ba negedxexe staalinska liniiiji şuud jabuulhan baina. **(Aplodismeentnyyd).**

Sjeezdiin delegaaduudai sostaav xadaa xuuşan ba zaluu kaadrnuudai ene zoxildolgo ba negedxelei todo xaruulga bolno geze xeleze bolxo baina. Kaadrnuudiiji şilen abxa jabadalda, partiiina xytelberiiiji bexizyylxe xeregte xuuşan ba zaluu kaadrnuudiiji zoxilduulxa ba negedxexe jabadalda nyxer Staalin bolbol ali tuxai jixe udxaşanar olgonob geze bidener bygedөөreө duulaabdi.

Xuuşan ba zaluu kaadrnuudiiji zoxilduulxa ba negedxexe tuxai nyxer Staalinai ene şuxala direktiiviiji xoişodoo xytelberi bolgoxo jabadal bidende şuxala baina.

Sjeezdiin delegaaduudai nacionaalьna sostaav tuxai xedexen yge xelexem.

35 nacionaalьnostinuudai delegaaduud sjeezdiin xydelmeride xabaadalsana. Sjeezd deere oroduud, ukraiincanuud, beloryysyyd, azerbaidzaancanuud, gyreziingyyd, armiaanguud, xazaaguud, yzbeegyyd, tyrkmeengyyd, kirgiizyyd, tadziiguud, tataarnuud, başkiirnuud, jevreinyyd, şuvaaşanuud, kalmiiguud, mordviinyyd, mariicuud ba busad xabaadalsana.

Ene faakt xadaa manai exe oronoi araduudai bexi ba ebderşegyi xani barildalga sjeezdiin sostaavaar yşөө, yşөө daxin temdeglөgdene geze todoor xaruulana **(Aplodismeentnyyd).**

Paartiiin sjeezdiin xydelmeride xabaadalsaza baigaa exener delegaaduudai too tuxai asuudalda togtoxonь şuxala baina. Sjeezdiin byxii delegaaduudai sostaavta şiidxexii goolosoi erxetei 143 exenernyyd bii, ene xadaa sjeezdiin delegaaduudai byxii sostaavai 9,1 proceent bolno. Paartiiin XVII sjeezd deere sjeezdiin sostaavai 7,2 proceent gy, ali 89 exenernyyd baihan baina.

Zarim partiiina organizaacanuud bolbol xytelberilxii partiiina, soveed ba azaxiin xydelmerinyydte exenernyydiiji debzyylxe asuudalda byri şuudaar xandahan baigaa xadaa, byri olon toonoi exenernyydiiji sjeezdede hungaxa baigaa hen geze xelexe xeregtei.

Ynexөөrөөşji, Kaliininska organizaacadai, iime organizaaciiji xaraad yzeje. Kaliininska partiiina organizaaciin sostaavta 7 mianga şaxuu exenernyyd bii, ene xadaa oblastnoi partiiina organizaaciin byxii sostaavai 20 proceent bolxo baina. Teed, Kaliininska delegaaciin sostaavta miil dyrben exenernyyd baina, ene xadaa delegaaciin byxii sostaavai 11 proceent bolno. Ygeişji haa, Peermske delegaaciiji xaraja, eneenei sostaavta negeş exener ygei. Kyibeşevske ba Oomsko delegaacanuud bolbol өөriingөө sostaavta negeş exener ygei baina. Saaşanь yşөө xeden iimenyyd delegaacanuudiiji nerleze bolxo baina.

Ede delegaacanuudta ziişee bişe, Azerbaidzaanska delegaaca xadaa өөriingөө sostaavta 7 exenertei, teed edeenei 4 exeneriinь Bakuu goorodoi raikoomuudai sekretaarьnuud baina. **(Aplodismeentnyyd).**

Sjeezdiin exener delegaaduudai dunda paartiiin raikoomuudai 32 sekretaarьnuud, predprijaatinuudai 5 direektornyyd, exin partiiina organizaacanuudai 14 sekretaarьnuud bii baina. Exener delegaaduudai sostaavta vraaçuud, bagşanar, xytelberilxii soveed ba azaxiin xydelmerilegşed bii.

Exener delegaaduudai 21 nyxediinь Leeninei ordenuudaar ba busad sojuuzna ordenuudaar şagnagdanxai. **(Aplodismeentnyyd).**

Nyxer Malenkoovoi doklaadai yrgelzelelenь xojordoxi niuurta

BYXESOJUUZNA KOMMUNIIS (bolьşeviigyydei) PAARTIIN XVIII SJEEZD

Nyxer Malenkoovoi doklaadai tygesxel

Exener delegaaduudai dunda Moskvaa—Dalьnavostoog niidelgeeree suutai bolhon, Soveed Sojuuzai Gerol nyxer Osipeenko bii baina. **(Aplodismeentnyyd).**

Zybşexii goolosoi erxetei delegaaduud tuxai xedexen yge xelexem.

Sjeezd deere edeenei too 466 xyn bolno geze urid xelehen bainab. Tedeenei dunda deede erdemtei xynyyd 25 proceent, dyyreegyi deede ba dunda erdemtei xynyyd—27 proceent bolno.

Partiiina staaziin talaar iime: 1920 xyrter—20,6 proceent, 1921 onhoo 1923 on xyrter—3,5 proceent, 1924 onhoo 1929 on xyrter—45,3 proceent, 1930 onhoo xoişo—30,6 proceent.

Sjeezdiin zybşexii goolostoi delegaaduudai dunda exenernyyd—42..

Paartiiin XVIII sjeezdiin sostaaviiji xaruulxiin tulada, yşee dooro zaagdahan zyilnyydiiji temgeglexe şuxala geze toolonob. Sjeezdiin delegaaduudai dunda SSSR-ei Verxoovno Soveedei ba sojuuzna respyyblikenyydei Verxoovno Soveedyydei depytaaduud 606 xyngy, ali byxii delegaaduudai 31 proceent baina.

Delegaadai sostaavta 484 oordentod bii. Ene xadaa byxii delegaaduudai 25 proceent bolno. Edeenei dunda xojor oordenoor şagnagdagşad—74, gurabaar—26, dyrben oordenuudaar ba yşee deeşe—9.

Sjeezdiin delegaaduudai dunda Staxaanov, Krivonoos Oognev, Angeelina, Gyydov ba busad olon bii baina. **(Aplodismeentnyyd).**

Xoito poolius teeşe niidehen suuta niidelgeer, uradxal mylihen deerexi legendaarna ybelzelgeer, Moskvaa—Vladivostoog niidelgeer manai exe oroniiji solorxuulhan, Soveed Sojuuzai 23 geroinuud, myn Ulaan Aarmiiin xyse şadaliiji ba manai exe oronoi xyse şadaliiji Xasaan nuurai raioondoxi baildaanda suurxuulhan geroinuud delegaadai dunda bii. **(Aplodismeentnyyd).**

Sjeezdiin delegaaduudai sostaav tuxai minii taanarta doklaadovalza baigaa byxii medeenyyd, myn paartiiin XVIII sjeezdede oşoxo delegaaduudiiji hungalga ba partiiina konfereencenyyd bolbol jamar podjoomoor yngergegdeeb gehen tuxai Centraalьna Komiteedte xydeehee orhon medeenyyd xadaa,—XVII sjeezdehee xolşonxi sagai torşo soo manai paarti yşee byri bexizee geze gerşelne. Partiiina organizaacanuud bolbol paartiin generaalьna liniiin tylee xen byri aktiivnaar temeseeb, tedeneriiji sjeezdede hungahan baina. **(Aplodismeentnyyd).**

Paartiiin sjeezd bolbol manai paartiiin ebdereşegyi jedinstvoo ba monaliitnostiiin xaruulga, CK-ei ba nyxer Staaliniiji toiron paartiiin nigta zagsahanai xaruulga bolno. **(Aplodismeentnyyd).**

Nyxedyyd, Mandaatna komiissa bolbol Moskoovsko, Leeningraadska oblastnoi partiiina konfereencenyyd deere, Ukraiinska, Yzbeekske, Kazaaxska, Beloryysske respyyblikenyydei oblastnoi partiiina konfereencenyyd deere, Gryyziin, Azerbaidzaanai, Armeeniin, Tadzikstaanai, Kirgiiziin nackompaartinuudai sjeezdnyyd deere, Tataarai, Başkiirai konfereencenyyd deere, Roostovsko, Ivaanovska, Goorьkovsko, Voroonezske, Kyibeşebske, Krasnojaarska, Stalingraadska, Xabaarovska, Primoorsko, Novosibiirske, Saraatovska, Orloovsko, Sverdloovsko ba busad oblastnoi ba xizaarai partiiina konfereencenyyd deere nyxer Staalin bolbol paartiiin XVIII sjeezdiin delegaadta niuusa golosovaaniaar hungagdahan baina geze paartiiin XVIII sjeezdede doklaadovalna. **(Bygede xyl deeree bodno, nerjeme aplodismeentnyyd, „Nyxer Staalin mandag!" „Nyxer Staalinda—Uraa" gehen abiaanuud garna.)**

Nyxedyyd, manai paarti bolbol byri nigta zagsanxaigaar ba jediineer, aguujixe Staalinai xytelberi doro XVIII sjeezdedee jirebe.

Kommuniizmiin aguujixe voozdь nyxer Staalin mandag! **(Bygede bodono, udaan aplodismeentnyyd, „Manai ryievoi nyxer Staalinda — uraa. „Nyxer Staalin mandag!", niitiin—„uraa").**

KOMBINAADAIXIDAI AMZALTA

Ulaan-Ydiin Miaxanai kombinaad bolbol xojordugaar staalinska tabanzilei detiişçe myn bolno. Tus kombinaadai 65 proceentenь eksploataacada ygtee, miaxa-eexeneinь koorpus, xolodiilьnig, kolbaasna, kişeeçne ba bişe zarim tuhalxa ceexnyydiinь xysed xydelmerilene. Xydelmerileze baigaa 20 ceexnyydiinь 14 eldeb janziin produuktnuudiiji gargana. Zişeelxede, projeektiin johoor 5,8 toonno (40 soortiin) kolbasaa gargaxa baigaad, 12 toonno gargana. Mal alalga-ybşelgiin ceex bolbol nege smeeniin xydelmerieer projeektne mooşçnostьjoo 160 proceent dyyrgedeg baina. Kombinaadta gargagdaza baigaa gol produuktnuudhaanь gazaa tee pelьmeen, pirozkii, kotleet, moroozno, kolodeec, texniiçeske alьbymiiin, şubanai guril, miaxa jahanai guril, ham, şubuunai noohoor xehen poduuşka, matraac g. m. gargalsadag baina.

Tiigeed, gurbadugaar taban zil soo kombinaad xadaa miaxaar xehen 20 soortiin konseerve, endokriiin, bylьoonno kyybigyyd, miaxanai brikeete millo, şagta ba bişe, yrgen xereglelei izdeelinyydiiji gargaxa baina.

Ulaan-Ydiin miaxanai kombinaad bolbol muuxai baidag urdanai boinodo oroxodoo gojo haixam dvoreec bolhon baina. Ene zilde konseervene zavoodoinь montaaz dyyrgegdene. Gurbadugaar taban zil dotor teploelektrocentraalь, şine kolodiilьnigainь bariiga dyyrgegdexe baina. Mynee baihan ceexnyydiinь xadaa yrgedxegdeze, oboruudovalagdaza gyisedxegdexe ba rekonstruktiirovalagdaxa baina. Tus kombinaadai bariigiiji dyyrgelgede arba nege miliioon taban zuun tyxerig, myn socgorodoogoinь bariigada xorin xojor miliioon xaxad tyxerig kapitaalovlozeenitei bolxo baina.

Eneenhee gadana, konseervanne zavoodai bariigiin xazuugaar şignyyrei byydkiin, yrgelze bylelgiin staanciin bariiga, bondaarno-jaaşçiçno ceex, konseerve xadagalxa sklaad, sag zuuriin malai baaza ba kolodiilьnigiinь yrgedxegdexe gexe zerge bariiganuud dyyrgegdexeer xaraalagdahan baina. Gurbadugaar tabanzilde miaxanai produukt gargalgiin vaalova yiledberilelgenь xadaa 1937 onoixitoi zişexede, 482 proceent jixe bolxo baina, eneen soohoo miaxanai talaar 250 proc., kolbasaa—306 proc., eexen—322 proceent jixe bolno.

Kombinaadai kollektiiv bolbol BK(b)P-iin XVIII sjeezdiiji azalai ba yiledberiiin bytoesiin ynder pokazaatelьnuudtaigaar ugtaxiin tylee sjeezdiin urda teexi socsorevnovaanida jixe aktiivnaar orolsobon baina. Eneenei rezylьtaadta tus kombinaadaixid bolbol BK(b)P-iin XVIII istoriiçeske sjeezdiin azalai ba yiledberiiin bytoesiin ynder pokazaatelьnuudtaigaar ugtaza şadaa. Ene yderei—maariiin 10-nai baidalhaa xaraxada produukca gargalgiingaa negedegeer kvaartalai plaaniiji byxii deerenь 105,3 proceent gyisecxee. Eneen soohoo miaxanai talaar—106,4 proc., kolbasaagai talaar—109,9 proc., pelьmeenei talaar—102,2 proc., pirozkiiin talaar—100,2 proc., moroozonniin talaar—102 proc., xuurai xoolol (jahanai ba şuhanai talxan g. m.) talaar—147 proc. bolno.

Myn, kombinaadai kollektiiv bolbol mexaniiçeske johoor arha ybşexe agregaadai montaazai xydelmeriiiji baraglan dyyrgeze, ene yder turşalga xexe baina.

B. An.

SJEEZDIIN DNEVNIIG

MAARTIIN 17-noi YGLƟƟNEI ZASEDAANI

Maartiin 17-noi ygleenei zasedaani deere, SSSR-ei aradai azaxiin xygzeltiin gurbadugaar tabanzilei plaan tuxai nyxer V. M. Moolotovoi doklaad tuşaa preeni yrgelzeloo.

Tyryylegşe nyxer **Andreejev** bolbol tyryyştiin ygiiji **Frolkoovto** (Xaarьkov) ygebe.

Manai paarti ba byxii soveed arad bolbol, nyxer Frolkoov xelene, nyxer Moolotovoi doklaadai teezisyydiiji jixe honirxoltoigoor xylieehen baina. Byxii paarti ba byxii soveed arad bolbol aguu jixe xydelmerinyydei ene plaaniiji bejelyy xeer belen.

Nyxer Frolkoov bolbol xojordoxi tabanzilei torşo soo Xaarьkovska ooblastiiin azalşanai tuilahan, ilaltanuudiiji todo faaktnuud ba too barimtanuudaar xaruulaba. Xojordoxi tabanzilei torşo soo tyrbogeneraatorna zavood, V. M. Moolotovoi neremzete stanoogbaiguulgiin zavood, stanooginstrymentaalьna zavood gexe metiin xeden jixe predprijaatinuud Xaarьkovto barigdahan ba aşaglalgada oruulagdahan baina. Niutagai promiişlennostiiin myn xeden olon predprijaatinuud barigdanxai. Hyylşiin xojor sjeezdnyydei xoorondoxi sagai torşo soo ooblastiiin promiişlenne produukca gargalga xojorhoo ylyy daxin urgaa. Xydee azaxiin talaar Xaarьkovska ooblastь bolbol myn le jixenyyd amzaltanuudtai. Tariaaşanai 98,6 proceent kolxoozuud bolzo negedenxei, ooblastiiin sovxoozuud ba kolxoozuud bolbol 9 mianga şaxuu traaktornuudtai, 2500 garan kombainanuudtai baina.

Gansal Xaarьkovta 37 deede hurguulinuud ba 42 teexnikymyyd bii, ende huradag stydeentnyydei too byxii Aangliiin stydeentnyydei toohoo olon baina.

Nyxer Frolkoov bolbol iime asuudalnuudiiji gurbadaxi tabanzilei plaanda oruulxanь şuxala geze toolono: Xaarьkov goorodoi energetiiçeske azaxiiji yrgedxexe, Xaarьkov goorodoi xyn zonoi ba predprijaatinuudai xereglelde gaaz gargalgiiji jixedxexe, ooblastiiin traaktorna ba kombainova paarkanuudta remoontno baaza organizovaalxa.

SSSR-ei finaansiin Aradai Komissaar nyxer **Zveerev** yge abba.

Nyxer Zveerev bolbol sotsializmiiji baiguulxa jixe istoriiçeske zorilgonuudiiji bejelyylxe jabadalda finaansanuudiiji xygzyylxe ba bexizyylxe xeregte tuilagdahan amzaltanuud baga bişiin udxaşanartai baina geze temdeglene. Kabaalьna krediidyyd ba gadaadiin urihalamzagyigeer, eehediingee xysenyydeer ba zeerinyydeer, eehediingee dotoroi resyyrsenyydeer tyryyklaassna promiişlennostiiiji ba delxei deere ton mexanizirovanna xydee azaxiiji baiguulaa.

Nyxer Zveerev bolbol soveedei biydzeedei urgalta tuxai toonuudiiji xaruulba. SSSR-ei gyrenei biydzeed bolbol 1928—29 onuudta 7,6 milliaard tyxerig baihanaa, 1937 ondo 103,9 milliaard tyxerig xyrter urgaa. Negedexi tabanzilei torşo soo SSSR ei gyrenei biydzeed 82,4 milliaard tyxerigeer, xojordoxi tabanzilde—362,1 milliaard tyxerigeer dyyrgegdehen baina.

Nyxer Zveerev bolbol aradai gegeerel ba elyyriiji saxilgada biydzeedei gargaşa jixe bolhon baina geze temdeglebe.

Zeeri ekonoomilxiin tylee serьjoozno temeselei şuxala baihan tuxai nyxer Moolotovoi zaabarihaa duldiidan, nyxer Zveerev bolbol aradai zeeriiiji gamnaxa, tereende ezeneer xandaxa, gargaşanuudtaa ekonoomi xexe—eehediingee ujalganuud tuxai hanaxiiji, gyrenei urda, aradai urda xariuusalgatai baihan tuxaigaa hanaxiiji byxii xydelmerilegşediiji uriaalba.

Sjeezd bolbol soveed oronoi jixe pisaatelь nyxer **Şooloxoviiji** xaluunaar ugtaba. Tereenei todo honor ba xursa ygenyyd xadaa xedendaxin aplodismeentnyydeer tahaldahan baina.

—Manai azabaidalai byxii uçaastoguudtai adali,—nyxer Şooloxov xelene,—soveed literatuura bolbol daisadhaa zaisan halaza elyyr ba bexi boloo.

Revoliyyceer urguulagdahan ba paartiaar,soveed zasagaar xymyyzyylegdehen soveed pisaatelьnuudai gol kaadrnuud bolbol, nyxer Şooloxov xelene, Leenin—Staalinai xeregte xizaargyi preedanne baihan baina, bainaşji, xezeedeş baixa.

Soveed pisaatelьnuudai deejatelьnostiiiji kriitekelxe zuuraa, nyxer Şooloxov bolbol bidener yşeel bagaar, yşeel jixe hain bişeer bişenebdi geze temdeglebe. Gebeş, soveed literatuura xadaa, xelseengyi, amzaltanuudtai baina. Pravliteльstvo bolbol xeden olon soveed pisaatelьnuudiiji oordenuudaar şagnaza, ene amzaltanuudiiji temdeglehen baina.

Nyxer Şooloxov bolbol eeriingee tygesxelei ygiiji xysen tyges aradta, bolьşeviigyydei ilagdaşagyi paartida, araduudai voozdь, aguujixe, inag Staalinda zoriuulan xelebe. Zaal dotor nerjeme aplodismeentnyyd bolno.

Tiixookeaanska floodiiji komaandalagşa nyxer **Kyznecoov** yge abba. Nyxer Kyznecoov bolbol paarti, pravliteльstvo ba nyxer Staalin xadaa Uhan-Seregei Floodto tusagaar jixe anxaralaa xanduuldag baina geze temdeglebe. Eneeneinь rezylьtaaduud xaragdaa. Daalьna-Vostoogdoxi manai xilenyydiiji xamagaalxaar belen baigaa, şine flood xadaa 5-6 zilei torşo soo baiguulagdahan baina.

Nyxer Kyznecoov bolbol Primoorske xizaarta sydobaiguulgiin ba sydoremoontno baazanuudiiji xygzyylxe tuxai asuudalnuudiiji tabiba. Gadana, nyxer Kyznecoov bolbol Sojuuzai urda raioonuudhaa şingen tylişe zeexe jabadaliiji zailuulxiin tulada, niutag deeree tylişe gargaxa jabadaliiji byxii xemzeegeerenь xygzyylxe şuxala geze toolono.

Esestee, nyxer Kyznecoov bolbol tiixeokeaanska flood xadaa daisaniiji ugtaxaar belen, xerbee tereenei ahaaxadanь şangaar, serьjooznoor, staalinskaar soxixoor belen baina geze sjeezdiiji naiduulba.

Tribyyn deere nyxer **Vaagov** (Kirgiiz). Eeriingee yge dotor, nyxer Vaagov bolbol aguujixe orod aradai tuhalamzaar ba Leenin—Staalinai paartiiin xytylberieer jabaza, Kirgiizi bolbol zilhee zilde urgahan ba bexizehen baina. Kirgiiziin tariaaşanai 94 proceentenь kolxoozdo negedenxei, kolxoozuud xadaa byxii tariigiin plooşçadiiin 98 proc. edlene. Kirgiiziin poolinuud deere 5 miangan traaktornuud xydelmeriilene. Xloopogoi valovoi sugluulalga xojor daxin urgaa, saaxarna sviookilo—8,4 daxin urgaa. 83 kolxoozuud — miliioneernyyd bii. Eeriingee ygiin hyylde, nyxer Vaagov bolbol Kirgiizske partiiina organizaaca xadaa Centraalьna Komiteedei xytelberi doro ba nyxer Staalinai sexe tuhalamza doro jabaza, eehediingee zergenyydiiji bexizyylhen, aradai daisaniiji eliryylhen ba yibutasoxihon baina geze xelebe.

Tyryylegşe nyxer **Andreejev** bolbol nyxer **Seleznioovto** (Krasnodaar) yge ygebe. Seleznioov bolbol Krasnodaarska xizaarai xydee azaxiin amzaltanuud tuxai sjeezdede medeesebe.

Ygiingee hyylde, nyxer Seleznioov bolbol kommunistnuudai politiiçeske urgalta tuxai, paartiiin XVIII sjeezdiin xaraalhan jixe zorilgonuudiiji bolbşeviigşelen şiidxexe negen hanaltai baihan tuxainь temdeglebe.

Nyxer **Kaçaalinda** (Irkyytske)yge ygtebe.

Nyxer Kaçaalin bolbol promiişlennostь ba xydee azaxiin talaar tuilahan, Irkyytske ooblastiiin amzaltanuud tuxai xelebe. Tyryyşiin xojor tabanzilei torşo soo tyryyklaassna teexnikeer zebseglegdehen, xeden arbaad şinenyyd şaaxtnuud ba zavooduud barigdahan, kolxoozoi poolenuud deere miangaad traaktornuud, kombainanuud ba busad xydee azaxiin maşlinanuud xydelmeriideg bolhon baina. Xojordoxi tabanzilei torşo soo xydee azaxiin produukca 5-haa ylyy daxin urgaa. Şuluun nyyrehe maltalga dyrbe daxi urgaa.

Nyxer Kaçaalin bolbol niutagai promiişlennostь xygzyylxe zorilgonuud tuxai xelebe.

Udaanь nyxer **Izootov** yge xelebe.

Nyxer V. M. Moolotovoi doklaad tuşaa xamtadaa 37 oraatornuud yge xelee. Nyxer Izootovoi ygejee dyyrgehenei hyyleer, sjeezd bolbol preeniiiji xaaxa tuxai togtoomzo abba.

Udaanь, tyryylegşe nyxer **Andreejev** bolbol nyxer Moolotovto tygesxelei yge ygebe.

Sjeezd bolbol soveed pravliteльstviin glavaa — aguujixe Staalinai ynen soraatnigiiji nerjeme udaan ovaacaar ba „Uraa" xaşxaraldaagaar amarşalba.

Tygesxeleingee yge dotor, nyxer Moolotov bolboi xebielde tolilogdohon, sjeezdiin urda teexi diskyyssiiiji ba myn SSSR-ei aradai azaxiin gurbadaxi tabanzilei plaan tuxai sjeezd deere bolhon preeninyydiiji itooglobo. Nyxer Moolotov bolbol gurbadaxi tabanzilei plaanai teezesyyd xadaa delegaaduudai zyghee xysed demzelge abhan baina geze temdeglene.

Nyxer Moolotov bolbol 1939 onoi aradai azaxiin plaanai gyisedxeliiji xangaxiin tulada, gurbadaxi tabanzilei plaanai gyisedxeliiji xangaxiin tulada, sjeezdiin urdateexi podjoomiiji bexizyylxiiji byxii delegaaduudiiji uriaalaba.

Sjeezd bolbol SSSR-ei aradai azaxiin xygzeltiin gurbadaxi tabanzilei plaan tuxai doklaadai nyxer Moolotovoi teezesyydiiji yndehe bolgon abxa gehen duradxalai tylee negen duugaar golasovaalba. Teeziste nemeltenyyd ba zahabarinuudiiji raza yzexiin tulada, nyxer V. Moolotov tyryytei, 65 nyxeeb byridehen komiissa hungaba.

Ygleenei zasedaaniiin tyxeiei xubinь xadaa Leenin-Slinai xeregte xizaargyi preedne baihanai, paarti ba pratelьstviiin tyryyşiin uriaaşsviaşçeenne soveed gazaxamagaalaxaar belen baihademonstraaca bolhon baina.

Xydelmerişen-Tariaaşai Ulaan Aarmi, Uhan-Sereg Flood, pograniiçna oxraanseregyydei delegaacanuudtankiistnuud, kavaleriistnuulioodçiguud, moriaaguud, aleriistnyyd ba pexotiincenzaal dotor orozo jirebe. Sjdiin delegaaduud gansata deeree bodozo, Ulaan Aarmsoloto xybyydiiji amarşalna

Delegaaciin tyleelegşeveed Sojuuzai geroi leitenaÇernopiaatko, Ulaan-floMiilьnikov, batalioonno komaar Perçeenko, polkoovPanfiilov, Soveed Sojuuzai roi, kombriig Deniisov, mRostyynov ba Soveed Sojugeroi polkoovnig Rodiigegşed tribyyn deere gygenyydiiji xelebe. Bolьşepaartiiin sjeezde bolbol sliizmiin oroniiji erelxegeeşadamgaigaar xamagaalxa bbaihanai tuxai Xydelmeri-Tariaaşanai Ulaan AarmUhan-Seregei Floodoi ba graniiçne oxraaniin seregytyleelegşedei bojevoi raapoabba.

Udaadaxi zasedaaninь tiin 18-da, ygleenei 11 çabolxo.

(TAS

XILIIN SAANAHAA TELEGRAAMMANUUD

Çeexi ba moraavi germaanska proviincenyyd bolbo

Praaga, maart 18. Germaaniaar okkpiirovalagdahan, Çeexi ba Moraaviiji ypravliaalxa tuxai Giitlereer bişegdehen, deklaraaciin teekst tolilogdobo. Ene deklaraaciin gol pyynktnyydenь iime baina:

Çeexi ba Moraavi bolbol Çeexi ba Moraaviin „protektoraad" bolzo Germaaniin sostaavta orobo.

Çeexi ba Moraaviin „protektoraadai" territoori deere aza huuhan neemecnyyd xadaa germaanska graazdanuud bolxo baina. Busad aza huugşadanь „protektoraadai" graazdanuud bolon ylexe. „Garmaanska raasiiji xamagaalxa tuxai" faşiis zakoonuud bolbol neemecenyydte tunxaglagdaxa. Tedende speciaalьna syydyyd jabuulagdaxa bolxo.

Çeexi ba Moraaviin „protektoraad" bolbol „avtonoomno samoypravleenitei" baixa, terenei fyynkcenь „gurbadaxi impeeriiin niite, politiiçeske, vojeenne ba ekonomiiçeske zorilgonuudai" medelde baixa johotoi.

„Protektoraadai" glaava gege neretei „protektoraadiiji" tolgoilhon speciaalьna niuur baixa.

„Protektoraadai" glaavahaa gaduur, germaanska pravliteльstviin politiiçeske liimiinь dyyrgeltiiji xaraza baixa, Germaaniin tyleelegşe bolxo, Çeexi ba Moraaviin „proteektor" tomilogdoxo baina. Protebolbol „avtonoomno pravilstviiji" batalaxa ba ene pteльstviin jamarşji şlidxenyydte vetoo (xorilgo) erxetei baixa.

„Protektoraad" bolbol gyrenyydei urda tyleelegbaixa erxejee xahagdaxa Germaanska pravliteльstvo bol „protektoraadai" intbusad gyrenyydei urda baina.

Germaanska pravliteibolbolÇeexi baMoraavida diingee seregei speciaçaastьnuud ba policeiske nyydtei baixa, tedeneinь germaanska pravliteльstvaa dorxoilogdoxo baina.

Germaanska pravliteльstvdaa Çeexi ba Moraavidabyxii xelxiee xolboonoi beriiiji bejelyylxe baina.

Germaanska pravlitebolbol „protektoraadta" claalьna zakoonuud ba ddyydiiji zoxiooxo, komspeciaalьna oorganuudiiji, toodoo „niitiin ajuulgyiigaxiin tulada" komissiiiloxo erxetei baixa.

Deklaraaciingaa nepyynktede xelexenь, gerka reiskaancler xadaa raaciin zarim pyynktboliuulxa ba tereende jxubiialtanuudiiji oruulxatoi.

(TA

Poolьsko-Slovaacka xiledexi xursadahi baidal

Loondon, maart 17. (TASS). Briitiş Jynaited preess aagenstviin praazska korrespondeent bolbol poolьsko-slovaacka xiledexi xursadahan baidal tuxai medeesene. Korrespondeentiin ygenyydei johoor, xzarim pyynktnyydte gerka ba poolьsko sereg xoorondo buudaldaan baina.

BEERLINDEXI FRANCUUZSKA POSOOL DUUDAGDAXANЬ

Pariiz, maart 17. (TASS). Çexo-Slovaakidaxi sobiitinyydtei daşaramduulan, francuuzska raviiteльstvo bolbol Beerliindexi eeriingee posool Kyloo Pariizdaa duudaxanь geezeete „Oord" xelene.

Xariuusalgata redaaktoriiji orologşo
G. DAŞECEREENOV.

Adres redaksii: g. Ulan-Ude, Kontoreskaia 19. Telefony redaksii: redaktor 3-44 otv. sekretar 3-28, s. h. otdel 7-55, korrektor 5-07.

NKMP-iin tipograafi

Glaviit